

ŚLAWOMIR PIETRZAK

PAWEŁ GÓRALSKI

Agencja Nieruchomości Rolnych w Warszawie

SPECYFIKA SPRAWOZDAWCZOŚCI FINANSOWEJ SPÓŁEK ANR DETERMINOWANA ICH CHARAKTEREM ORAZ ICH MISYJNĄ STRATEGICZNOŚCIĄ

1. Wprowadzenie

Sprawozdania finansowe stanowią odzwierciedlenie efektów rachunkowości finansowej. Przeznaczone są głównie dla użytkowników zewnętrznych i są podstawowym źródłem informacji o działalności każdej firmy. Ich forma i treść podlegają ścisłym regulacjom. Sporządzane są w języku polskim i w walucie polskiej. Dane liczbowe można wykazywać w zaokrągleniu do tysiący złotych, jeżeli nie zniekształca to obrazu jednostki zawartego w sprawozdaniu finansowym.

Obowiązki sprawozdawcze różnią się w zależności od typu podmiotu, który jest zobowiązany do sporządzania sprawozdania. Różnice determinowane są również obowiązkami wynikającymi ze szczególnego charakteru sprawozdającego podmiotu. Szczególny charakter wynika przede wszystkim z takich cech jak misyjność czy też strategiczność podmiotu. Inne sprawozdania i obowiązki dotyczyć więc będą podmiotów publicznych (notowanych na rynkach regulowanych), podmiotów z większościowym udziałem Skarbu Państwa, czy też podmiotów prywatnych.

Opracowanie dotyczy szczególnych obowiązków sprawozdawczych Spółek strategicznych, zamieszczonych na liście podmiotów o szczególnym znaczeniu dla gospodarki narodowej, w których prawa z udziałów wykonuje Agencja Nieruchomości Rolnych. Podmioty te, będąc Jednoosobowymi Spółkami działającymi na majątku Skarbu Państwa zobowiązane są do szczególnych działań sprawozdawczych wobec Zespołu Nadzoru Właścicielskiego – jednostki ANR sprawującej bezpośredni nadzór na omawianymi podmiotami.

2. Obowiązki ogólne dotyczące sprawozdawczości podmiotów gospodarczych

Przepisy prawne zawierają odrębne regulacje w zakresie sprawozdawczości dla dwóch grup podmiotów, tj. dla jednostek, których sprawozdania podlegają corocznemu badaniu i dla pozostałych jednostek. Badaniu i ogłaszaniu podlegają roczne sprawozdania finansowe grup kapitałowych oraz roczne sprawozdania finansowe kontynuujących działalność:

- 1) banków oraz zakładów ubezpieczeń,
- 2) jednostek działających na podstawie przepisów o publicznym obrocie papierami wartościowymi i funduszach powierniczych oraz przepisów o funduszach inwestycyjnych,
- 3) jednostek działających na podstawie przepisów o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych,
- 4) spółek akcyjnych,

- 5) pozostałych jednostek, które w poprzedzającym roku obrotowym, za który sporządzone zostało sprawozdanie, przekroczyły granicę dwóch z trzech wielkości:
- średnioroczne zatrudnienie w przeliczeniu na pełne etaty – 50 osób,
 - suma aktywów bilansu na koniec roku obrotowego – równowartość w walucie polskiej 2,5 mln EURO,
 - przychody netto ze sprzedaży towarów i produktów oraz operacji finansowych za rok obrotowy – równowartość w walucie polskiej 5 mln EURO.

Powyższe podmioty sporządzają sprawozdanie, które składa się z następujących elementów:

- a) bilans,
- b) rachunek zysków i strat,
- c) zestawienie zmian w kapitale (funduszu) własnym,
- d) rachunek przepływów pieniężnych,
- e) informacja dodatkowa, obejmująca wprowadzenie do sprawozdania finansowego oraz dodatkowe informacje i objaśnienia.

Międzynarodowe Standardy Rachunkowości mówią o sprawozdaniu finansowym jednostki jako o zestawieniu liczbowym (uzupełnionym niekiedy częścią opisową) charakteryzującym sytuację majątkową i finansową jednostki prowadzącej rachunkowość według stanu na określony dzień oraz efekty jej działalności z uwzględnieniem elementów składających się na osiągnięty wynik finansowy.

Sprawozdawczość finansowa jest sporządzana na podstawie danych z ewidencji księgowej. Sprawozdania zawierają zbiorcze informacje o:

- stanie składników majątkowych i źródłach finansowania majątku firmy - bilans,
- wysokości uzyskiwanych przychodów oraz ponoszonych kosztów - rachunek zysków i strat,
- źródłach i wysokości środków pieniężnych jednostki oraz kierunkach ich wykorzystania - sprawozdanie z przepływu środków pieniężnych - cash flow.

Przy opracowaniu sprawozdań finansowych bardzo istotna jest ich prezentacja według obowiązujących wzorów bilansu i rachunku zysków i strat, które podane są w załącznikach do ustawy o rachunkowości. Dla potrzeb analizy finansowej ważne jest także zestawienie zawartych w sprawozdaniach wielkości z wielkościami z lat poprzednich, a także z wielkościami planowanymi.

Sprawozdanie finansowe powinna cechować:

- rzetelność,
- kompletność,
- przejrzystość,
- jednolitość,
- terminowość,
- sprawdzalność,
- ciągłość.

3. Obowiązki związane ze sprawozdaniami finansowymi

Jednym z pierwszych obowiązków Zarządu Jednoosobowej Spółki Skarbu Państwa (powstałej w wyniku komercjalizacji lub w innych trybach) jest sporządzenie sprawozdania za dany okres funkcjonowania przedsiębiorstwa. Organ nadzorczy zobowiązany jest dokonać oceny (w formie uchwały) wniosku zarządu dotyczącego podziału zysku lub pokrycia straty.

Za okres funkcjonowania przedsiębiorstwa państwowego zarząd powinien złożyć w Ministerstwie Skarbu Państwa:

1) sprawozdanie finansowe zbadane przez biegłego rewidenta, podpisane przez osobę, której powierzono prowadzenie ksiąg rachunkowych i wszystkich członków zarządu, w tym:

- wprowadzenie do sprawozdania,
- bilans sporządzony na dzień poprzedzający zmianę formy prawnej tj. dzień poprzedzający dzień komercjalizacji,
- rachunek zysków i strat za okres od początku roku obrotowego do dnia poprzedzającego zmianę formy prawnej,
- zestawienie zmian w funduszu własnym,
- rachunek przepływów pieniężnych (*jeżeli sprawozdanie obejmuje pełny rok obrotowy i taki obowiązek wynika z Art. 45 ust.3 i Art.64 ustawy o rachunkowości*)
- dodatkowe informacje i wyjaśnienia, sporządzone według wzorów stanowiących załączniki do ustawy o rachunkowości,

2) sprawozdanie z działalności jednostki,

3) opinię i raport biegłego rewidenta z badania sprawozdania finansowego,

4) wniosek zarządu (w formie uchwały) dotyczący podziału zysku lub sposobu pokrycia straty – wraz z uzasadnieniem,

5) uchwały rady nadzorczej oceniającej sprawozdanie finansowe oraz wniosek zarządu dotyczący podziału zysku lub pokrycia straty.

Po zakończeniu każdego roku obrotowego spółki zarząd i organ nadzorczy zobowiązane są przygotować dokumentację niezbędną do odbycia Zwyczajnego WZ/ZW.

Szczegółowe zasady i sposób przygotowania dokumentów sprawozdawczych z działalności jednoosobowych spółek Skarbu Państwa i spółek z większościami udziałem Skarbu Państwa w roku obrotowym regulują „Wytyczne” wydawane corocznie przez Ministra Skarbu Państwa, publikowane na stronach internetowych MSP.

Roczne sprawozdania finansowe spółek, określonych w art.64 ust.1 ustawy o rachunkowości, podlegają badaniu przez biegłych rewidentów. Na mocy przepisów statutów / umów spółek badaniu przez biegłych rewidentów podlegają również sprawozdania finansowe wszystkich Jednoosobowych Spółek Skarbu Państwa.

Wyboru podmiotu badającego sprawozdanie finansowe (biegłego rewidenta) dokonuje organ zatwierdzający sprawozdanie jednostki, chyba że statut, umowa lub inne wiążące jednostkę przepisy stanowią inaczej.

Wybór bezstronnego i niezależnego biegłego rewidenta do badania sprawozdania finansowego spółki należy do kompetencji rady nadzorczej (organu nadzorczego) lub pełnomocnika wspólnika, o ile statut/umowa spółki nie stanowi inaczej. Zarządzenie Nr 34

Ministra Skarbu Państwa z dnia 29 września 2008 r. zmienione zarządzeniem Nr 29 z dnia 23 lipca 2009 r. określa szczegółowo zasady i tryb wyboru biegłych rewidentów do badania sprawozdań finansowych spółek z udziałem Skarbu Państwa.

Analizując oferty rada nadzorcza (organ nadzorczy) bierze pod uwagę zachowanie bezstronności i niezależności biegłego rewidenta. Dokonując wyboru rada nadzorcza powinna uwzględnić również m.in. dotychczasowe doświadczenia biegłego rewidenta w zakresie badania sprawozdań finansowych, znajomość branży przez biegłego rewidenta, wysokość wynagrodzenia za przeprowadzenie badania. Wyboru biegłego rada nadzorcza powinna dokonać w takim terminie, aby mógł on brać udział w inwentaryzacji przeprowadzanej na koniec okresu sprawozdawczego.

W uchwale rady nadzorczej (organu nadzorczego reprezentującego 100% udziałów Spółki) oprócz wskazania wybranego audytora, konieczne jest określenie: granicznej wysokości wynagrodzenia biegłego rewidenta, wskazania konieczności zawarcia w umowie zapisów odnośnie udziału biegłego w posiedzeniach organów oceniających (rada nadzorcza) jak również (o ile będzie to konieczne) zatwierdzających (Walne Zgromadzenie / Zgromadzenie Wspólników). W spółkach którym Minister Skarbu Państwa udzielił pomocy publicznej, rada nadzorcza w swojej uchwale powinna również uwzględnić konieczność rozszerzenia zakresu badania o sprawy związane z prawidłowością wydatkowania otrzymanej pomocy publicznej oraz realizacji planów restrukturyzacji.

Zawarcie stosownych umów z wybranym biegłym rewidentem powinno nastąpić w terminie umożliwiającym biegłemu rewidentowi udział w inwentaryzacji składników majątkowych spółki.

W większości przypadków wybór biegłego rewidenta powinien nastąpić do końca III-go kwartału roku obrotowego, a podpisanie z nim umowy – do końca października tego roku.

Szczegółowe informacje jakie powinny być zawarte w umowie o badanie sprawozdania finansowego przez biegłego rewidenta zawiera załącznik nr 3 do rozporządzenia Ministra SP.

Rada nadzorcza (organ nadzorczy), po zapoznaniu się z wynikami badania przez biegłego rewidenta, dokonuje oceny sprawozdania finansowego, sprawozdania zarządu z działalności spółki oraz opiniuje wniosek zarządu w sprawie podziału zysku lub pokrycia straty.

Opinie i oceny dotyczące sporządzonego sprawozdania finansowego organ nadzorczy zawiera w stosownym sprawozdaniu przyjętym uchwałą.

Organ nadzorczy zobowiązany jest również do podjęcia stosownych uchwał dotyczących innych dokumentów sporządzanych na WZ/ZW (zgodnie z regulacjami zawartymi w „Wytocznych”).

Walne Zgromadzenie/Zgromadzenie Wspólników zwołuje zarząd zgodnie z przepisami określonymi w Kodeksie Spółek Handlowych. W jednoosobowych spółkach Skarbu Państwa zarząd nie zwołuje Walnego Zgromadzenia lecz występuje z wnioskiem do Ministra Skarbu Państwa o odbycie Walnego Zgromadzenia (Zgromadzenia Wspólników) w trybie Art. 405§1 lub 240 *KSH*.

Zarząd powinien zaproponować porządek obrad i przygotować projekty uchwał Zgromadzenia.

4. Sprawozdawczość wobec MSP: organów nadzorczych JSSP i reprezentantów SP w radach nadzorczych spółek z większościowym udziałem Skarbu Państwa, w tym ANR

Dla zapewnienia możliwości sprawowania nadzoru nad działalnością spółek, Ministerstwo Skarbu Państwa winno dysponować informacjami dotyczącymi sytuacji ekonomiczno - finansowej spółki.

W związku z powyższym:

Rada nadzorcza JSSP (organ nadzorczy) obowiązana jest niezwłocznie przekazywać do Ministerstwa Skarbu Państwa:

1) kopie wszystkich podjętych uchwał,

2) kopie protokołów z tych posiedzeń rady nadzorczej, na których:

- a) dokonywana jest roczna ocena działalności spółki związana z zakończeniem roku obrotowego,
- b) podejmowane są uchwały w sprawie powoływania, odwoływania albo zawieszania w czynnościach członków zarządu,
- c) podejmowane są uchwały w sprawie delegowania członków Rady do czasowego wykonywania czynności członków zarządu
- d) złożono zdania odrębne do podjętych uchwał.

3) kopie uchwalonych (zatwierdzonych) regulaminów zarządu i rady nadzorczej oraz regulaminów wyborczych członka zarządu i członków rady nadzorczej wybieranych przez pracowników (rolników) a także kopie uchwał o zmianach dokonanych w tych regulaminach.

Rada nadzorcza (organ nadzorczy) powinna informować departament nadzoru Ministerstwa Skarbu Państwa o zaistniałych w spółce zagrożeniach w funkcjonowaniu spółki, nieprawidłowościach w działaniach zarządu oraz występujących niepokojach społecznych.

Reprezentanci SP w radach nadzorczych jednoosobowych spółek Skarbu Państwa oraz spółek z większościowym udziałem Skarbu Państwa obowiązani są niezwłocznie przekazywać do Ministerstwa Skarbu Państwa informacje o:

1) działaniach rady nadzorczej w zakresie:

- a) powoływania, odwoływania albo zawieszania w czynnościach członków zarządu,
- b) delegowania członków Rady do czasowego wykonywania czynności członków zarządu,

2) złożonych przez nich zdaniach odrębnych do uchwał podjętych przez radę nadzorczą. Reprezentanci SP w radach nadzorczych powinni również:

- a) w przypadku podejrzenia, iż działania podejmowane przez organy spółki mogą być niekorzystne dla akcjonariusza/wspólnika Skarbu Państwa – natychmiast powiadamiać Ministerstwo Skarbu Państwa,
- b) informować departament nadzoru Ministerstwa Skarbu Państwa o pojawiających się istotnych problemach w działalności spółki, poważnych zmianach w sytuacji finansowej, zaistniałych zagrożeniach w funkcjonowaniu

spółki, nieprawidłowościach w działaniach zarządu, oraz występujących problemach i niepokojach społecznych.

Reprezentanci Skarbu Państwa w radach nadzorczych JSSP i spółek z większościovym udziałem SP zobowiązani są do niezwłocznego informowania departamentu nadzoru Ministerstwa Skarbu Państwa o zaistniałych przypadkach nieprawidłowości w działalności spółki stwierdzonych w wyniku bieżącego monitorowania spółek w zakresie:

- a) stopnia realizacji przedstawionych przez spółkę w planie rzeczowo-finansowym lub strategicznych planach wieloletnich parametrów ekonomicznych, docelowych wyników ekonomiczno-finansowych oraz zleconych konkretnych zadań do wykonania w spółce;
- b) prawidłowości i efektywności wykorzystania przekazanej spółce przez Ministra Skarbu Państwa z Funduszu Restrukturyzacji Przedsiębiorców pomocy publicznej, a w szczególności prawidłowości wydatkowania środków otrzymanych w ramach pomocy publicznej i realizacji planów restrukturyzacji finansowanych z tych środków.

5. Inne obowiązki sprawozdawcze wobec Ministerstwa Skarbu Państwa

Rada nadzorcza jsSP powinna nadzorować terminowe przesyłanie przez spółkę do Ministerstwa Skarbu Państwa „Kwartalnej Informacji o Jednoosobowej Spółce Skarbu Państwa” opisującej działalność jednoosobowej spółki Skarbu Państwa w kwartale sprawozdawczym, której część wypełnia rada nadzorcza. Sprawozdanie to jest sporządzane zgodnie z wytycznymi przekazanymi spółce osobno i przesyłane w formie druku oraz w formie elektronicznej w terminie do końca miesiąca następującego po upływie kwartału sprawozdawczego (wyjątkowo za IV kwartał do 10 lutego). Spółka nowopowstała sporządza pierwszą "Kwartalną informację" po pierwszym pełnym kwartale działalności jako spółka – wzór „Kwartalnej informacji o Jednoosobowej Spółce Skarbu Państwa” dostępny jest na stronie internetowej MSP.

Reprezentanci SP w radzie nadzorczej spółki z większościovym udziałem SP powinni nadzorować terminowe przesyłanie przez spółkę do Ministerstwa Skarbu Państwa Kwartalnej Informacji o Spółce z Większościovym Udziałem Skarbu Państwa (WUSP) opisującej działalność spółki z większościovym udziałem Skarbu Państwa w kwartale sprawozdawczym, której część wypełniają reprezentanci Skarbu Państwa w radzie nadzorczej. Sprawozdanie to jest sporządzane zgodnie z wytycznymi przekazanymi spółce osobno i przesyłane w terminie do końca miesiąca następującego po upływie kwartału sprawozdawczego (wyjątkowo za IV kwartał do 10 lutego) – wzór „Kwartalnej informacji o Jednoosobowej Spółce Skarbu Państwa” dostępny jest na stronie internetowej MSP.

Członkowie rady nadzorczej i członkowie zarządu powinni wypełnić i przesłać do Ministerstwa Skarbu Państwa „Arkusze aktualizacji danych osobowych” – informację zawierającą dane osobowe, adresy i telefony członków rady nadzorczej i członków zarządu spółki. W przypadku zmiany tych danych lub zmiany w składzie zarządu lub rady nadzorczej, należy ponownie przesyłać wypełniony druk ze skorygowanymi danymi.

Rada nadzorcza, w ramach nadzoru i kontroli działalności spółki, obowiązana jest dokonywać kwartalnej oceny wzrostu wynagrodzeń oraz jego wpływu na sytuację finansową spółki.

Rada nadzorcza (organ nadzorczy) powinna w sposób ciągły kontrolować sytuację ekonomiczno - finansową spółki, ze szczególnym uwzględnieniem następujących elementów:

- 1) osiągniętego wyniku ze sprzedaży,
- 2) udziału kosztów wynagrodzeń w ogólnych kosztach działalności spółki,
- 3) proporcji pomiędzy poziomem kosztów działalności operacyjnej (z wyłączeniem kosztów wynagrodzeń) do kosztów wynagrodzeń,
- 4) proporcji wzrostu wynagrodzeń do wyniku na działalności gospodarczej spółki,
- 5) wpływu wzrostu wynagrodzeń na zachowanie płynności finansowej spółki,
- 6) terminowości regulowania zobowiązań, ze szczególnym uwzględnieniem zobowiązań podatkowych oraz wobec ZUS,
- 7) stopnia wykorzystania amortyzacji na odtworzenie majątku produkcyjnego.

Informacje dotyczące kształtowania przyrostu wynagrodzeń spółka przesyła do Ministerstwa Skarbu Państwa w ramach kwartalnej informacji o spółce (stosowna tabela C.1. w Informacji kwartalnej, jako wskaźnik WPPMW należy przyjąć wskaźnik wzrostu wynagrodzeń określony na podstawie planowanego wzrostu wynagrodzeń przyjętego do rocznego planu rzeczowo-finansowego zarówno w ujęciu kwartalnym, jak i narastającym).

W kwestionariuszu „Kwartalnej Informacji o Jednoosobowej Spółce Skarbu Państwa” rada nadzorcza (organ nadzorczy) przedstawia także dodatkowe wyjaśnienia, dotyczące działań podejmowanych przez radę nadzorczą dyscyplinujących zarząd, w przypadku wzrostu płac powodującego pogorszenie sytuacji finansowej spółki.

6. Spółki, w których prawa z udziałów wykonuje Agencja Nieruchomości Rolnych

Agencja Nieruchomości Rolnych wykonuje prawo własności w stosunku do spółek hodowli roślin uprawnych oraz hodowli zwierząt gospodarskich o szczególnym znaczeniu dla gospodarki narodowej wyszczególnionych w Rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 11 kwietnia 2003 roku (Dz.U. nr 80 z 2003 roku poz. 726 z późn. zmianami).

W 2010 roku został zrealizowany I etap procesu konsolidacji spółek strategicznych ANR. Programy konsolidacyjne: – „Program restrukturyzacji spółek hodowli roślin Agencji Nieruchomości Rolnych” oraz „Program działań doraźnych w Stadach Ogierów ANR” – zostały zaakceptowane przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi decyzjami odpowiednio 7 kwietnia i 28 maja 2009 r.

W wyniku przeprowadzonych działań restrukturyzacyjnych zmniejszono liczbę spółek nadzorowanych przez ANR z 57 do 49. Ze względu na wiodący kierunek hodowli i rodzaj prowadzonych prac hodowlanych można je podzielić na trzy grupy:

- hodowli roślin rolniczych i ogrodniczych – 8 spółek,
- hodowli zwierząt gospodarskich – 21 spółek,
- hodowli koni i stad ogierów – 20 spółek.

Obecnie realizowany jest drugi etap procesu restrukturyzacji. W wyniku tego procesu nastąpi dalsza konsolidacja spółek i do końca br. pozostanie ich 46.

Działania restrukturyzacyjne doprowadziły do stworzenia warunków dla dalszego funkcjonowania i wykonywania określonych zadań hodowlanych przez spółki oraz przyczyniły się do poprawy ich konkurencyjności. W konsekwencji obniżono koszty hodowli, równocześnie zwiększając udział produkcji tych spółek w rynku. W efekcie wynik finansowy netto spółek za rok 2010 wyniósł 75,93 mln zł¹.

Podstawowym celem spółek strategicznych jest właściwa realizacja programów hodowlanych oraz kreowanie postępu biologicznego w produkcji roślinnej i zwierzęcej, dla jak najpełniejszego zaspokojenia potrzeb polskiego rolnictwa.

W spółkach hodowli roślin rolniczych gromadzony jest najcenniejszy materiał genetyczny i tworzone są odmiany głównie: roślin zbożowych, strączkowych i motylkowych oraz traw, buraka cukrowego, buraka pastewnego i ziemniaka. Natomiast w spółkach hodowli roślin ogrodniczych gromadzony jest materiał genetyczny i tworzone są odmiany warzyw i roślin ozdobnych. Spółki Agencji odgrywają dominującą rolę w hodowli roślin w Polsce. W 2010 r. posiadały 50,8% udziałów wśród odmian roślin rolniczych i 60,5% wśród odmian roślin warzywnych pochodzących z krajowej hodowli, wpisanych do Rejestru Odmian. Udział odmian spółek ANR we wszystkich odmianach wpisanych do Rejestru Odmian wynosi 32,9% (rośliny rolnicze 24,9% i warzywne 44,0%).

Natomiast spółki hodowli zwierząt prowadzą głównie hodowlę bydła, a w mniejszym zakresie trzody chlewnej i owiec. Stadniny Koni i Stada Ogierów, poza główną działalnością, jaką jest hodowla koni, zajmują się również hodowlą bydła i produkcją mleka. Dzięki temu zachowują bezpieczeństwo ekonomiczne i generują środki finansowe na prowadzenie hodowli. Spółki ANR dysponują zasobem genetycznym w postaci rodzimych ras zwierząt dostosowanych do miejscowych warunków glebowych i klimatycznych. Posiadanie tych zasobów stwarza warunki dla stabilizacji cen nośników postępu na rynku krajowym oraz zabezpiecza potrzeby polskiego rolnictwa w przypadku wystąpienia niekorzystnych zjawisk w skali międzynarodowej.

W celu prowadzenia racjonalnej i odpowiedzialnej polityki zarządzania spółkami opisanymi powyżej jako właściciel, Agencja Nieruchomości Rolnych zaleca Zarządom spółek strategicznych wprowadzanie elementów rachunkowości zarządczej i nowoczesnych procedur usprawniających właściwy nadzór nad procesami gospodarczymi zachodzącymi w spółkach.

Opisane powyżej Spółki strategiczne mają za zadanie prowadzić politykę rachunkowości w taki sposób żeby stanowiła ona przede wszystkim źródło informacji na temat zdarzeń gospodarczych, w których uczestniczył podmiot (rachunkowość finansowa), ale także umożliwiała prognozowanie działania zorientowane na podejmowanie decyzji odnośnie okresów przyszłych (rachunkowość zarządcza).

7. Obowiązki związane ze sprawozdaniem finansowym Spółek, w których prawa z udziałów wykonuje ANR

Jednym z pierwszych obowiązków ZNW ANR jest zapoznanie się ze sprawozdaniem finansowym za ostatni okres funkcjonowania Spółki i zaopiniowanie wniosku zarządu dotyczącego podziału zysku (sposobu pokrycia straty) za ten okres.

¹ Dane na podstawie przyjętych sprawozdań finansowych za 2010 rok dotyczące 47 spółek – dwóch sprawozdań nie przyjęto.

Za ostatni okres funkcjonowania przedsiębiorstwa państwowego zarząd powinien złożyć do ZNW:

- 1) sprawozdanie finansowe podpisane przez osobę, której powierzono prowadzenie ksiąg rachunkowych i wszystkich członków zarządu (odmowa podpisu wymaga pisemnego uzasadnienia), w tym:
 - a) bilans sporządzony na dzień poprzedzający zmianę formy prawnej (tj. dzień poprzedzający dzień komercjalizacji),
 - b) rachunek zysków i strat za okres od początku roku obrotowego do dnia poprzedzającego zmianę formy prawnej,
 - c) informacja dodatkowa,
 - d) zestawienie zmian w funduszu własnym oraz rachunek przepływów pieniężnych (jeżeli sprawozdanie obejmuje pełny rok obrotowy i taki obowiązek wynika z Art. 45 ust.3 i Art.64 ustawy o rachunkowości) sporządzone według wzorów stanowiących załączniki do ustawy o rachunkowości,
- 2) sprawozdanie z działalności jednostki,
- 3) opinię i raport biegłego rewidenta z badania sprawozdania finansowego; szczególne informacje jakie powinny być zawarte w umowie o badanie sprawozdania finansowego przez biegłego rewidenta zawiera załącznik Nr 4,
- 4) wniosek zarządu – w formie uchwały – dotyczący podziału zysku lub sposobu pokrycia straty wraz z uzasadnieniem,
- 5) opinię pełnomocnika w sprawie wniosku zarządu dotyczącego podziału zysku lub pokrycia straty.

W terminie czterech miesięcy po zakończeniu każdego roku obrotowego, zarząd przedkłada Zgromadzeniu Wspólników następujące dokumenty:

- 1) Sprawozdanie finansowe (zbadane przez biegłego rewidenta) obejmujące:
 - a) bilans,
 - b) rachunek zysków i strat,
 - c) informację dodatkową
 - d) zestawienie zmian w kapitale własnym oraz rachunek przepływów pieniężnych (dotyczy tylko jednostek określonych w Art. 45 ust.3 i Art. 64 ust.1 ustawy o rachunkowości), sporządzone zgodnie z wzorami stanowiącymi załączniki do ustawy o rachunkowości.

Dokumenty powyższe powinny być podpisane przez wszystkich członków zarządu i osobę, której powierzono prowadzenie ksiąg rachunkowych. Odmowa podpisu wymaga pisemnego uzasadnienia.

- 2) Sprawozdanie z działalności Spółki w roku obrotowym, sporządzone przez zarząd zgodnie z wytycznymi MSP i obejmujące dane określone w art.49 ust.2 ustawy o rachunkowości oraz Sprawozdanie Zarządu z jego działalności jako organu Spółki,
- 3) Opinia i raport biegłego rewidenta z badania sprawozdania finansowego, szczególne informacje jakie powinny być zawarte w umowie o badanie sprawozdania fi-

nansowego przez biegłego rewidenta zawiera załącznik do rozporządzenia Ministra SP,

- 4) Wniosek zarządu (w formie uchwały) w sprawie podziału zysku lub sposobu pokrycia straty wraz z uzasadnieniem,
- 5) Sprawozdanie pełnomocnika z wyników oceny sprawozdania finansowego, sprawozdania z działalności spółki oraz wniosku zarządu dotyczącego podziału zysku lub sposobu pokrycia straty.

Sprawozdanie ANR ZNW dla MSP powinno zawierać:

- a) stwierdzenie dotyczące prawidłowości i rzetelności jego sporządzenia oraz wniosek do Zgromadzenia Wspólników o jego zatwierdzenie bądź odrzucenie,
 - b) opinię w sprawie możliwości przyjęcia przez ZW sprawozdania zarządu z działalności spółki oraz udzielenia przez ZW absolutorium członkom Zarządu z wykonania przez nich obowiązków,
 - c) opinię w sprawie wniosku zarządu dotyczącego podziału zysku lub sposobu pokrycia straty,
- 6) Sprawozdanie Prezesa ANR z działalności w roku obrotowym,
 - 7) Wniosek Prezesa ANR w sprawie powołania zarządu na nową kadencję (w przypadku upływu kadencji).

Zarząd nie zwołuje Zgromadzenia lecz występuje z wnioskiem do ANR o odbycie Zgromadzenia Wspólników w trybie Art. 240 KSH Zarząd powinien zaproponować porządek obrad i przygotować projekty uchwał Zgromadzenia.

8. Sprawozdawczość Zarządu Spółki dla ANR

Dla zapewnienia możliwości sprawowania nadzoru nad działalnością spółek, ANR winno dysponować informacjami dotyczącymi sytuacji ekonomiczno-finansowej spółki.

W związku z powyższym:

1. Po zakończeniu kwartału Zarząd obowiązany jest przesłać do ANR „Kwartalną Informację o Spółce” (opisującą działalność jednoosobowej spółki Skarbu Państwa w kwartale sprawozdawczym). Sprawozdanie to jest sporządzane i przesyłane zgodnie z przekazanymi Spółce osobno wytycznymi Ministra Skarbu Państwa. Po raz pierwszy „Kwartalną informację” sporządza się po zakończeniu pełnego kwartału kalendarzowego. Ww. sprawozdanie jest przesłane do ANR w formie druku oraz w formie elektronicznej w terminie do końca miesiąca po zakończeniu kwartału sprawozdawczego (wyjątkowo za IV kwartał do 10 lutego następnego roku). Do „Kwartalnej informacji” powinno zostać załączone sprawozdanie finansowe F-01 o przychodach, kosztach i wyniku finansowym
2. Po każdym zakończonym kwartale ANR sporządza i przesyła do MSP „Kwartalną Informację z działalności”.
3. ANR wypełnia i przesyła do Ministerstwa Skarbu Państwa informację zawierającą dane osobowe, adresy i telefony pełnomocnika i członków zarządu spółki.

W przypadku zmiany tych danych lub zmiany w składzie zarządu lub pełnomocnika, należy ponownie przesłać wypełniony druk ze skorygowanymi danymi.

4. Członkowie zarządu powinni przekazać do Ministerstwa Skarbu Państwa wypełnione przez nich Kwestionariusze Osobowe Członka Zarządu.

Zarząd zobowiązany jest do niezwłocznego informowania ZNW o zaistniałych przypadkach nieprawidłowości w działalności spółki stwierdzonych w wyniku bieżącego monitorowania spółki w szczególności w zakresie:

- a) stopnia realizacji przedstawionych przez spółkę w planie rzeczowo-finansowym lub strategicznych planach wieloletnich parametrów ekonomicznych, docelowych wyników ekonomiczno-finansowych oraz zleconych konkretnych zadań do wykonania w spółce.

9. Podsumowanie

Z przedstawionych powyżej rozważań wynika, że zarówno Spółki, w których prawa z udziałów wykonuje Agencja Nieruchomości Rolnych, jak i sama ANR zobowiązane są do wypełniania szeregu obowiązków sprawozdawczych wobec podmiotów zwierzchnich. W przypadku Spółek, podmiotem tym jest sama ANR oraz Zespół Nadzoru Właścicielskiego reprezentowany przez Dyrektora posiadającego stosowne pełnomocnictwa do wykonywania uprawnień Wspólnika, natomiast w przypadku ANR podmiotem zwierzchnim jest Ministerstwo Skarbu Państwa. Opisane powyżej obowiązki sprawozdawcze i informacyjne rozszerzane są na podstawie innych przepisów o obowiązkową sprawozdawczość statystyczną dla GUS. Obowiązki te, realizowane są przez Spółki bezpośrednio, jednakże ZNW jest każdorazowo informowane o przekazywaniu danych do GUS.

Przedstawione obowiązki sprawozdawcze wykraczają poza opisane na początku opracowania standardowe zadania sprawozdawcze. Rozszerzenie to wynika przede wszystkim ze szczególnego charakteru podmiotów objętych nadzorem. Jako Spółki strategiczne wspomniane podmioty muszą zachować przejrzystość i pełną transparentność działalności gospodarczej. Nałożone w trybach szczególnych obowiązki informacyjno – sprawozdawcze są realizowane na bieżąco.

10. Literatura

- [1] Z uwagi na charakter opracowania, zaczerpnięte w opracowaniu informacje pochodzą z materiałów wewnętrznych ANR oraz wytycznych MSP.

Streszczenie

Artykuł dotyczy ogólnych oraz szczególnych obowiązków informacyjnych Jednoosobowych Spółek Skarbu Państwa oraz podmiotów o szczególnym znaczeniu dla gospodarki narodowej, w których prawa z udziałów wykonuje Agencja Nieruchomości Rolnych. Opisano również szczególne obowiązki sprawozdawcze ANR wobec Ministerstwa Skarbu Państwa.

Słowa kluczowe: Agencja Nieruchomości Rolnych, Ministerstwo Skarbu Państwa, Sprawozdawczość Finansowa, strategiczność.

SPECIFIC FINANCIAL REPORTING ANR COMPANIES DETERMINE THEIR CHARACTER ANR AND THEIR STRATEGIC MISSION

Summary

This article applies to general and specific disclosure requirements one man State Treasury Companies and entities of particular importance for the national economy in which the rights of the shares carries the Agricultural Property Agency. Also describes the special reporting obligations ANR to the Ministry of Treasury.

Keywords: Agricultural Property Agency, Ministry of the Treasury, Financial Reporting, strategies.

Translated by Sławomir Pietrzak, Paweł Góralski

SŁAWOMIR PIETRZAK

Agencja Nieruchomości Rolnych w Warszawie

e-mail: spietrzak@anr.gov.pl

PAWEŁ GÓRALSKI

Agencja Nieruchomości Rolnych w Warszawie

e-mail: pgoralski@anr.gov.pl